

שפת אמת

המבואר

פר' ויקרא

מבואר על ידי
הרה"צ רבי פישל וינגרטן זצ"ל

☪ התוכן ☪

- תרל"א: אופן העבודה של אדם שיהיה כמלאך - בדביקות גמור ..... עמ' ג
- ביטול הפנימיות להשי"ת חשוב כקרבן ..... עמ' ז
- אחד המרבה והממעיט בהמעשה מפני שהעיקר היא הדביקות ..... עמ' ט
- הטעם שאין מקריבין קרבנות בשבת ..... עמ' יא
- תרס"א: הקב"ה דיבר למשה בדרגה שיוכלו להשיג לאחר הנפילה ..... עמ' יג
- שלימות האדם שהוא בתחתונים הוא רק כאשר הוא מחובר לשורשו שלמעל ..... עמ' טז
- עבודת האדם הוא להשלים את הנפש ולהגבירה על הגוף ..... עמ' יח

להשיג מדי שבוע לתרומות, הערות והארות

ארץ הקודש: 03-7200159

ארה"ב: 718-9260874

9260874@GMAIL.COM

לשמיעת השיעורים בטלפון: 0732951385

בארה"ב (קול הלשון): 7183952440/3/1/2/9 ל מאפטא, עבודת ישראל

אופן העבודה של אדם שיהיה כמלאך - בדביקות גמור

ויקרא אל משה הפירוש שכן היה בחינת משה רבינו ע"ה שהיה מוכן תמיד לנבואה, והיה שומע תמיד קול הקריאה שאין לו דבר אחר בעולם כנ"ל.

ובמדרש תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה ממנו, פירוש כנ"ל, כי מי יכול לגשת לעשות רצון השם יתברך רק על ידי כח המצוה שקדשנו במצותיו וצונו. וכן פירש אא"ז מו"ר זצלה"ה כי המצוה נותנת כח שנוכל לעשותה והוא כנ"ל שכל אדם הוא שליח רק על ידי שבכל מעשיו זוכר השליחות וזה נקרא דעת כי החכמה בפני עצמה גם כן נקרא חכמה והתיישבות החכמה והבינה באדם נקרא דעת, שיודע ודבוק בזאת החכמה והוא ידיעה פנימית שבכל מעשה ומחשבה גדול וקטן דבוק בפנימיות חיות השי"ת כח הפועל כנ"ל. ומשה רבינו ע"ה שהיה כלל הדעת של בני ישראל נאמר ויקרא כו' שהיה מיוחד תמיד אל הקריאה.

במדרש ברכו ה' מלאכיו. תחתונים שאינם יכולים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה לכך כתיב מלאכיו כו'. כי באמת כל איש ישראל שנשתלח בעולם לעשות רצון אבינו שבשמים נקרא שליח ומלאך, אך כי המלאך אין לו שום דבר רק השליחות [ולכך נקראים "עומדים", בלי השתנות מבחינת שליח ומלאך כנ"ל], וכשאדם שומר עצמו שלא להיות שום מעשה בלי קיום רצונו יתברך, שהרי ענין זה נמצא גם בתוך כל מעשה שיש בו ניצוץ קדוש והוא כח הפועל בנפעל, וצריך להיות כל מעשה האדם רק כדי להיות נעשה רצון ומבוקש השי"ת ואז נקרא באמת 'מלאך', שהרי מוצא לעצמו כל מעשה שליחות וקיום רצונו יתברך, וזהו עושי דברו שעושי הדיבור על ידי הכנה בכל מעשה שמכינים להיות רק לרצונו זוכין לשמוע בכל מעשה ממש מה שרצונו ית' בזה גופיה,

וזהו גבורי כח שעיקר אחיזתם בכח שבכל דבר שהוא הפנימיות והוא רצונו ית' המחיה כל כנ"ל, וזהו שאמר

אי אפשר להשיג את הקב"ה רק ע"י פעולותיו

במדרש (ויקרא רבה א, א) ויקרא אל משה רבי תנחום בר חנילאי פתח **בְּרָכוּ ה' מְלָאָכָיו** גְּבֵרֵי כַח עֲשֵׂי דְבָרוֹ, במה הכתוב מדבר אם בעליונים הכתוב מדבר והלא כבר נאמר ברכו ה' כל צבאיו, הא אינו מדבר אלא בתחתונים, עליונים על ידי שהם יכולים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה נאמר ברכו ה' כל צבאיו, אבל **תחתונים** על ידי שאינם יכולין לעמוד בתפקידיו של הקב"ה לכך נאמר ברכו ה' מלאכיו ולא כל מלאכיו. **לכך כתיב מלאכיו כו'.**

כי באמת כל איש ישראל שנשתלח בעולם לעשות רצון אבינו שבשמים נקרא שליח ומלאך, מפני שזו היא התכלית היחידה שבשבילה נשלח איש יהודי לעולם, ע"ד שאמר דוד המלך "לעשות רצונך אלקי חפצתי", אך **כי המלאך אין לו שום דבר רק השליחות** [כל מציאותו היא השליחות], ולכן אפשר לקרוא למהותו בתואר שם מלאך, [ולכך נקראים "עומדים", כמ"ש ואתן לך מהלכים בין העומדים אלו (זכריה ג, ז), דהיינו המלאכים, בלי השתנות מבחינת שליח ומלאך כנ"ל כי זה כל מהותם היחידה וכל כוחותיהם - לעשות שליחות השי"ת].

גם לישראל יש בחינה של מלאך

וכשאדם שומר עצמו שלא להיות שום מעשה בלי קיום רצונו יתברך, שנשמר שלא לעשות שום מעשה פרטי מבלי לקיים בו רצונו ית"ש במעשה זה, וכשמזדמן לפני יהודי איזה מעשה שאינו לקיים רצונו יתברך והוא נשמר מלעשות מעשה זה, נמצא שהוא נוטל מעצמו את כוחות הנפש שמושכים אותו מצד טבעו לעשות את המעשה, ונותן אותם להשי"ת, **שהרי ענין זה של שליחות נמצא גם בתוך כל מעשה שיש בו ניצוץ קדוש**, שהרי בכל עשיה יש חיות השי"ת, שהרי אם לא היה הקב"ה נותן ברגע זה חיות, הן באיזה חפץ שיש בו חיות השייך לענין של "בכל דרכיך דעהו", והן בכח העשיה של האדם שהיא ההתחברות להפעולה, לא היה קיים במציאות כלל, ואפילו בעניינים גשמיים שהם עניני הרשות הרי גם שם יש ניצוץ קדוש, וניצוץ קדוש זה הוא ג"כ שליח מהשי"ת לעשות רצונו ית' ולסייע לאדם יחד עמו לעשות רצונו ית"ש.

והוא כח הפועל בנפעל, כח פועל זה של הבורא נמצא בנפעל שבכל הבריאה בכללות, ובכל נברא ונברא בפרטות מאיר בו דבר ה' ולמעלה מזו מחשבתו ית"ש ולמעלה מזה אור רצונו ית"ש, אשר כל זה נמצא בנפעל בפנימיות, וכל זה מסייע לנפעל שיתגלה בו מלכותו ית"ש, אבל הבורא נתן שליחות זו ביד האדם שהוא יהיה הנברא שעל ידו תעשה שליחות זו, **וצריך להיות כל מעשה האדם רק כדי להיות נעשה רצון ומבוקש השי"ת** שגם כח העשיה בכללות יהיה משועבד להשי"ת, על דרך שקבלו ישראל על עצמם בהקדימם נעשה לנשמע שאע"פ שלא ידעו לקבל על עצמם מעשה פרטי, מכל מקום שעבדו כח העשיה שלהם להשי"ת, היוצא שכח המעשה של האדם הוא מקושר לגמרי לרצון השי"ת, למשלח שכח המשלח נמצא ברצונו ית', ולעשות רצונך אלקי חפצתי, וכל יהודי רוצה להגיע למדרגה זו כי זו היא מציאותו, שבשלה נברא, ובשלה הוא קיים, ובשלה נשתלח לעולם.

- **ואז נקרא באמת 'מלאך'**, שהרי מוצא לעצמו כל מעשה שליחות וקיום רצונו יתברך, באופן כזה שכל מעשי האדם הוא להשי"ת, וכח המעשה הוא כח התחנות שבכל כוחות האדם ומושך אחריו את כל הכוחות העליונים, וממילא כשאדם מוסר את כח המעשה הרוחני וגם את כח העשיה הגשמי (שזהו בעצם כל כח הגוף של הנפש הבהמית) להשי"ת, אז ממילא נעשית כל מציאותו מציאות של שליח.

וזהו "עושי דברו", שעושין הדיבור הוא כח ההנהגה של השי"ת שהוא ספירת המלכות - פה, כח הדיבור, על ידי הכנה בכל מעשה שמכניס להיות רק לרצונו את עצם בכח העשיה של האדם שיהיה מסור רק להשי"ת, **זוכין לשמוע בכל מעשה ממש מה שרצונו ית' בזה גופיה**, וזהו "גבורי כח - עושי דברו", שהם עושים את כח העשיה, וזהו "גבורי כח", שעיקר אחיזתם בכח שבכל דבר, שהוא הפנימיות והוא רצונו ית' המחיה כל כנ"ל, היא בחינת אותיות י"ה שעליהם נאמר ואתם מחיה את כולם ודרשו ז"ל אל תיקרי מחיה אלא מהוה, שדיבורו ית' מחיה את כל הבריאה, ואתה הוא כ"ב אותיות התורה שמאל"ף ועד תי"ו וה' מוצאות הפה,

וראה בדברי רבינו לפורים תרל"א (ד"ה בפורים היה קבלת התורה), מה שכותב שם את הענין שקיימו וקיבלו כנגד נעשה ונשמע, ותוס' מקשה מה היה צריך לקבלה זו, והרי כבר קיבלו כו' וז"ל "והפירוש שקיום המעשה בגשמיות ויש בו אור שלמעלה מהטבע, והמעשה עצמו נוגע בבחינת הדיבור והציווי, והרצון של האדם נוגע גם למעלה יותר" דהיינו ברצון השי"ת שהוציא מהכח אל הפועל בדיבור "שהרצון הוא לקיים רצונו ית' גם במה שלמעלה מהטבע, רק שאי אפשר, ונמצא שהאדם נוגע בשורש הדיבור שהוא רצונו ית"ש, וסוף מעשה במחשבה תחילה" תחילת המחשבה הוא רצונו ית' ונמצא על ידי אמירת נעשה שחפצים לקיים רצונו ית' נעשה מהרצון ציווי וממילא זוכים אח"כ לשמיעה ולקיום בפועל כו' והדברים עמוקים מאוד והסברנו הביאור לעניות דעתנו במקומו.

משה תמיד היה
בבחינה של
שמיעת קול
הקריאה

וזהו שאמר "ויקרא אל משה", הפירוש שכן היה בחינת משה רבינו ע"ה שהיה מוכן תמיד לנבואה, כדאי' בספרי בהעלותך ס"ח (מוב' בהגהות אור לציון) והיה שומע תמיד קול הקריאה כי היה תמיד מוכן מצד כוחות הנפש הפנימיים שלו שהיו תמיד בטלים אליו ית"ש, שאין לו דבר אחר בעולם כנ"ל.

כח הדבקות
להשי"ת בא
דווקא על ידי כח
המצוה

ובמדרש ויקרא אל משה וידבר ה' אליו, מכאן אמרו תלמיד חכם שאין בו דעת נבילה טובה ממנו תדע לך שכן, צא ולמד ממושה אבי החכמים אבי הנביאים שהוציא את ישראל ממצרים ועל ידו נעשו כמה ניסים כו', ועלה לשמי מרום והוריד תורה מן השמים ונתעסק במלאכת המשכן ולא נכנס לפני ולפנים עד שקרא לו שנאמר ויקרא אל משה וידבר ה' אליו עיי"ש, פירוש כנ"ל, כי מי יכול לגשת לעשות רצון השם יתברך רק על ידי כח המצוה שקדשנו במצותיו וצונו, בזכות כח המצוה - מל' צוותא, כדאיתא בתניא "אשר קדשנו במצותיו שהעלנו לדרגת קודש העליון", זו היא חכמה דאצילות שכל כולה ביטול להשם יתברך, וכמובא בדגל מחנה אפרים פרשת קרח בשם זקנו מרן הבעש"ט הק' זי"ע וז"ל "כמו ששמעתי מאא"ז מצוה גוררת מצוה, מצוה מל' התחברות מל' בצוותא חדא, וזהו פירוש מצוה דביקות בהשם יתברך, ומצוה אחת גוררת יותר דביקות דהיינו שמן משחת קודש עכ"ד, רואים מכך שבמצוה יש את כח ההתחברות והדבקות להשי"ת, וכ"כ השפת אמת בפרשת תצוה "שעל ידי המצוות מחוברים ודבוקים בו יתברך, ועל ידי זה יכול כל אדם להתחבר לידע כי כל אחד מישראל ראוי לקיים המצוות כרצונו ית', שאינו בכח האדם רק על ידי שהשי"ת עוזר" כו'.

וכן פירש אא"ז מו"ר זצלה"ה כי המצוה נותנת כח שנוכל לעשותה, והוא כנ"ל שכל אדם הוא שליח, רק על ידי שבכל מעשיו זוכר השליחות זכירה היא פנימיות הדעת וזה נקרא 'דעת', כי החכמה בפני עצמה גם כן נקרא חכמה, והתיישבות החכמה והבינה באדם נקרא דעת, שיודע ודבוק בזאת החכמה והוא ידיעה פנימית הבינה באה מהחכמה, והדעת היא המקשרת ביניהם וענין הדעת היא שתוקע דעתו בחזקה" כל' הבעל התניא, שבכל מעשה ומחשבה גדול וקטן דבוק בפנימיות חיות השי"ת כח הפועל כנ"ל. ומשה רבינו ע"ה שהיה כלל הדעת של בני ישראל נאמר ויקרא כו' שהיה מיוחד תמיד אל הקריאה. ומשה רבינו הוא הגואל הראשון והוא הגואל האחרון, לעתיד לבוא שיתקיים

מאמר הכתוב ומלאה הארץ דעה את ה' כמו שפירשו בסה"ק, שיתברר כח זה של כח הפועל בנפעל שהוא כ"ב אותיות התורה, כמים לים מכסים, כמו שבים אנו רואים את המים שהוא כח ה' ואנו מאמינים שיש בתוכו נבראים, כך לעתיד לבוא נראה בפועל את דבר ה' ורק שנצטרך להאמין שיש נבראים ג"כ, במהרה בימינו אמן.

ביטול הפנימיות להשי"ת חשוב כקרבן

אדם כי יקריב מכם. הפשוט ליתן מפנימיות כחו ורצונו להשי"ת, בטל רצונך כו', והוא בחינת קרבן, לקרב כל המעשים להשי"ת. וכתוב "מכם", כמו שכתב א"ז ז"ל פירוש המשנה אם אין אני לי מי לי כו' עיין שם פרשת כי תשא, וזהו שאמר שהגם שכל אחד יתן ענין שלו, יהיה על ידי הכנסת עצמו בתוך כלל ישראל.

אדם כי יקריב מכם. ידועה הקושיא שהיה צריך להיות כתוב אדם מכם כי יקריב (וכן הקשה הבעל התניא), **הפשוט ליתן מפנימיות כחו ורצונו להשי"ת**, לא די שיהיה "מכם" שנותן מעצמו ומכוחותיו, אלא ג"כ שיהיה "מכם" מפנימיות רצונו, כמ"ש הבעל התניא בפירוש פסוק זה, שהאתערותא דלעילא (אדם כי יקריב) תחילתה היא דווקא על ידי אתערותא דלתתא הנקראת "מכם", וזה כוונת השפת אמת שתהיה הנתינה מפנימיות רצונו, למשל יש אדם שנותן הרבה צדקה וכיו"ב אבל אינו נותן להשי"ת את הדבר המיוחד שנוגע לעצם נפשו להכניע את המידה שבשורש לבו להשם יתברך, משום שבה מתגלה עיקר הקושי היות ובה טמון עיקר נקודת לבו "דאס איז מיין זאך", ועל זה בא הציווי ליתן דווקא מפנימיות רצונו להשי"ת, **בטל רצונך כו'.**

והוא בחינת קרבן שיש בה שני משמעויות אחד מלשון שלילי, להקריב מכם - מעצמו, והשני מלשון חיובי - לקרב את כל העולם להשי"ת, ושניהם תלויים הא בהא, שמכיון שכל אחד יש בו ובתוכו חלק מהעולם הכללי, ממילא בחלק זה שהוא נותן להשי"ת הוא מקרב חלק מהעולם להשם יתברך, **לקרב כל המעשים להשי"ת.**

וכתיב "מכם", כמו שכתב א"ז ז"ל פירוש המשנה (אבות פ"א מ"ד) **"אם אין אני לי מי לי כו', עיין שם פרשת כי תשא** וז"ל כל איש ישראל צריך לתקן ענין מיוחד שנברא עליו" בפרט כידוע שכל יהודי יש לו התכלית המיוחדת שבשלה שלחו השי"ת לעולם הזה וכמו שכותב לעיל תרל"א שכל אחד מישראל הוא שליח והיינו לשליחות המסויימת שנשלח עליו, וכמו שאמרו צדיקי בית **סלאנים** שלפעמים אדם עובד את השי"ת בכל ענייניו חוץ מפרט אחד, והיינו הפרט שלשמו נשלח, ואז עבודתו היא רח"ל בבחינת 'עבודה זרה' דהיינו עבודה שהיא זרה לו, כי אע"פ שבאופן כללי צריך העולם לכל מיני העבודות, בעלי תורה בעלי תפילה בעלי צדקה כו', אם אינו עובד את השי"ת בעבודה המיוחדת לו לפי שורש נשמתו, רק עובד אותו ית"ש בעבודה שאינה מיוחדת לו.

לכל אחד יש את העבודה המיוחדת לו

וזוהו מה שאומר החידושי הרי"ם "אם אין אני לי מי לי", אם איני עושה את השליחות המיוחדת שבשלה נשלחתי לעולם, (וע"ד שאומרים הסה"ק שעיקר תכלית בריאת האדם במצוות לא תעשה, הוא הדבר שעליו מסית היצר הרע ביותר לעבור, וכן במצוות עשה הדבר שעליו מסית היצר הרע ביותר שלא לקיימו, ויש אומרים¹ להיפך, שהענין שעליו יש לו משיכה לעשותו ולקיימו בדוקא שזה הסימן שבשלה נברא לעולם), "מי לי" לא יוכל שום אדם לעשותה במקומי.

וזוהו שאמר שהגם שכל אחד יתן ענין שלו, יהיה על ידי הכנסת עצמו בתוך כלל ישראל, דהינו שגם העבודה המיוחדת לו, לא יחזיקה לעצמו כי על ידי זה יכול לבוא לידי גאווה, וכמו שאומר האור החיים (פרשת עקב) "כל המצוה אשר אנכי מצוה אתכם לעשות את כל המצוות בדווקא, ולא כמו המנהג שיש בקרב עובדי ה' שמקפידים ביותר על מצוה מיוחדת או כמה מצוות ובזה משקיעים את כל כוחותיהם ומזניחים על שאר המצוות, והאווה"ח כותב על זה בחריפות יתירה עיי"ש, והיוצא מזה שצריכים להכניס את עצמו בתוך כלל ישראל ולדעת שכמו שלְבָנָה מהבנין, ככל שהיא יפה וחזקה אין לה להתגאות ולהתפאר, כי מבלי שאר הלבינות אין לה שום ערך, כך כל איש מישראל הוא כלל הצריך לפרט ופרט הצריך לכלל, שכל איש ישראל צריך להיות חלק מהכלל ולעשות את חלקו המיוחד לו כפרט, ועם זאת לדעת שאין לו שלימות אלא בהיותו חלק מהכלל.

עיקר העבודה
לעבוד את השי"ת
כחלק מכלל
ישראל

אחד המרבה והממעיט בהמעשה מפני שהעיקר היא הדביקות

ונראה פירושו שפירש ובלבד שיכון לבו שסוף ותכלית מעשיו יהיה שיהיה מכוון להשם יתברך כראוי, בין שבא לו זה על ידי עבודה מעט או על ידי יגיעות הרבה, רק שיועילו מעשיו לכוון לבו לשמים, והדברים נכונים מאוד, שהרי גם כן נאמר זה על הקרבן מנחה, שמאחר שנתקרב קרבנו להשם יתברך וזה תכלית המכוון וסוף דבר, אם כן אין נ"מ בין שהיה מרבה וממעיט, כי סוף הכל אחד, שיתקרב להשם יתברך, וזה עצמו פירוש "יכוון לבו" כענין הקרבן להיות נמשך אחר השורש והוא חיותו ית' שניתן בכל דבר.

א"ז מו"ר זצלה"ה הגיד בשם הרב ז"ל מפרשיסחא על מה שכתוב אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו כו'. והקשה ט"ז סימן א' אי גם המרבה מכוין לשם שמים, טפי עדיף. ותירץ הוא ז"ל למשל ב' סוחרים שנסעו לדרך אחד, והאחד בא מיד, והב' היו לו סיבות ומניעות עד שלזמן רב בא גם כן ושאלוהו מה זה שלא באת עד עתה והשיב מאחר שבאתי גם כן מה שהיה היה, עכ"ד ולא פירש יותר.

א"ז מו"ר זצלה"ה הגיד בשם הרב ז"ל מפרשיסחא על מה שכתוב "אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו בתחנונים, טוב מעט בכוונה מהרבות הרבה בלא כוונה" כו'. והקשה ט"ז סימן א' אי גם המרבה מכוין לשם שמים טפי עדיף.

וז"ל הט"ז (ס"ק ג') וקשה ממה נפשך אם איירי תחלה במרבה בכוונה, למה ישווה עם הממעיט, ואי בלא כוונה למה אמר אח"כ כי טוב יותר וכו' ומתחלה השווה אותם, ובגמרא סוף מנחות אמרינן אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים, ונראה על פי דמצינו בפרק קמא דשבת דף י' רבא חזיה לרב המנונא דקא מאריך בצלותיה, אמר מניחין חיי עולם ועוסקין בחיי שעה, והוא סבר זמן תורה לחוד כו', ועל דרך זה אמרו אחד המרבה ואחד הממעיט בתפלה כרבא שכונתו לעסוק בתורה, ועל כן מסיים שפיר ובלבד שיכוין לבו לשמים, כלומר באותו ענין שממעט בתפילה הוא לשם שמים.

(וכאן מוסיף הט"ז עוד נקודה:;) ועל פי זה אמר רבינו כי לפעמים הוא ריבוי התפילה סיבה לשלא יוכל לכוין, ואם כן טוב לקצר ולכוון, על כן אמר אחד המרבה ואחד הממעיט מטעם שיהיה לו כוונה כו', ועל כן סיים ובלבד כו', פירוש שהמיעוט שהוא ממעט הוא לסיבה שיכוין לבו לשמים, כי טוב יותר למעט בכוונה ממי שמרבה בלא כוונה, וזהו סיבה שיכוין לבו לשמים כי טוב יותר למעט בכוונה ממי שמרבה בלא כוונה, וזהו סיבה שממעט שיהיה לו כוונה כנ"ל נכון עכ"ל.

לפעמים על אדם
למעט בתפילה
ותורה קודם
התפילה שלא
להחליש כוחותיו

ולכאורה צריך ביאור בדברי הט"ז שבתחילה מתחיל בענין של תורה ותפילה וכו', ואחר כך אומר תי' אחר שיש אדם שמאריך בתפילות ועל ידי זה אינו יכול לכוין כו', נראה הביאור בדבריו על פי שאומר **מרן הבעל שם טוב** הק' בנוגע להכנה לתפילה – שידוע גודל חשיבותה וכפי שמאריכים הבעש"ט ותלמידיו – שלפעמים היא

בריבוי הכמות, וכשמאריך הרבה בתורה או בתהילים על ידי זה התפילה הרבה יותר בכוונה, כי האדם מעדן (גאיידלט) את נפשו על ידי התורה הק' שפתחה את לבו, כמו שאנו מתפללים "הוא יפתח לבנו בתורתו" שיפתח בנו על ידי תורתו, ויש לפעמים בהיפך, שעל ידי שמוציא את כוחותיו לפני התפילה תשו כוחותיו מלהתכוין בתפילה, עכדה"ק, ולפי זה מובנים היטב דברי הט"ז על אחד המרבה ואחד הממעט "כי לפעמים הוא ריבוי התפילה סיבה לשלא יוכל לכוין", היינו שבתפילות "ריבוי התפילה" כוונתו לריבוי שמרבה על התפילה שקבעו חז"ל ומוסיף תהילים וכיו"ב לפני התפילה, שלפעמים הוא סיבה שלא יכוין וטוב שיקצר ולא יתפלל כ"כ, כדי שעיקר התפילה שמחויב בה יכוין בה יותר.

וזה עולה יפה עם מה שכתב לעיל דהן אחד המרבה דהיינו רב המנונא שס"ל שצריך להאריך בתפילה ורבא שס"ל שצריך להרבות בתורה, ודעת רבא הוא מפני שס"ל שעדיף טפי להרבות בתורה לפני התפילה כדי לזכך לבו להתפלל, ודעת רב המנונא היא דמכיון שכבר הגיע זמן תפילה אז צריך דווקא להאריך בתפילה ולא להחליש מוחו בתורה.

ותירץ הוא ז"ל הרבי ר' בונם מפשיסחא, למשל ב' סוחרים שנסעו לדרך אחד, והאחד בא מיד, והב' היו לו סיבות ומניעות עד שלזמן רב בא גם כן ושאלוהו מה זה שלא באת עד עתה והשיב מאחר שבאתי גם כן מה שהיה היה, עכ"ד ולא פירש יותר. ולכאורה אינו מובן למה שניהם שוים והרי סוכו"ס הראשון בא קודם לשני, והיה זמן רב יותר.

ונראה פירושו שפירש ובלבד שיכוון לבו, שסוף ותכלית מעשיו יהיה שיהיה מכוון להשם יתברך כראוי, בין שבא לו זה על ידי עבודה מעט או על ידי יגיעות הרבה, רק שיועילו מעשיו לכוון לבו לשמים, שאע"פ שאיחר, הרי היה האיחור דוקא כדי שיוכל להגיע ולא מפני שעסק בצרכי ביתו, והנמשל הוא שהן המרבה והן הממעט שניהם אינם עוסקים בצרכיהם אלא מכוונים לדבר אחד – לשמים.

והדברים נכונים מאוד, שהרי גם כן נאמר זה על הקרבן מנחה, שמאחר שנתקרב קרבנו להשם יתברך וזה תכלית המכוון וסוף דבר, אם כן אין נפקא מינה בין שהיה מרבה וממעט, כי סוף הכל אחד שיתקרב להשם יתברך, מל' הפסוק סוף קהלת סוף דבר כו' את האלקים ירא ואת מצוותיו שמור כי זה כל האדם, וזה עצמו פירוש "כוון לבו" כענין הקרבן להיות נמשך אחר השורש והוא חיותו ית' שניתן בכל דבר. ובזה מתו' דאין נ"מ אם בא על ידי עבודה הרבה או עבודה מעט, כי גם העבודה מעט אין בא מחוסר קבלת עומ"ש אלא כדי שיכוין לבו לתפילה, ועוד הוא כמ"ש הרבי ר' בונם עה"פ הבוחר בשירי זמרה שיש לפעמים שאדם אינו מוציא את כל רגשי לבו להשי"ת בשירה מפני שמצידו היה רוצה לבעור להשי"ת בלי גבול בשירות ותשבחות אבל אינו רוצה להוסיף על ציווי השי"ת ובכה"ג השי"ת בוחר בשירי זמרה.

חשיבות הממעט כשגם המיעוט הוא כדי לכוין לבו

ענין הקרבן הוא התכלית שהוא הקירבה

הטעם שאין מקריבין קרבנות בשבת

והנה בשבת אין מקריבין קרבן יחיד, ויש לומר גם כן כי בשבת אין צורך לבחינת המעשה, שבשבת נאסר כל המלאכות ולכך הרצון בלבד להיות מוסר נפשו להשם יתברך הוא הקרבן, רק בחול הענין על ידי עשיה להיות נמשך ההארה גם במעשה לכך צריך קרבן במעשה גם כן כנ"ל.

א"ז מו"ר זצ"ל הגיד פירוש המדרש צפונה לפני ה' זוכר עקידת יצחק, כי עיקר הקרבן היה הרצון למסור נפשו להשם יתברך, וזה ההסתר שהיה בהקרבן, ונקרא צפונה, וזה יוכל להיות גם עתה ופירוש צפונה לפני ה' להיות מקום הצפון שבאדם להשם יתברך ולא בגילוי על המצח ובוודאי כי זה עיקר בחינת הקרבן כי יקריב מכם להיות כל האדם משועבד להשם יתברך, וזה עקידת יצחק, ורק שהיה במעשה גם כן, שצוה השם יתברך להקריב במעשה ממש בהמה ועוף.

א"ז מו"ר זצ"ל הגיד פירוש המדרש צפונה לפני ה' זוכר עקידת יצחק ז"ל המדרש, ושחט את בן הבקר כו' אמרו בשעה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו, התקין הקב"ה שני כבשים אחד של שחרית ואחד של ערבית, וכל כך למה, בשעה שישראל מקריבין תמידין על גבי המזבח וקוראים מקרא זה זוכר הקב"ה עקידת יצחק כו'. **כי עיקר הקרבן היה הרצון למסור נפשו להשם יתברך, וזה ההסתר שהיה בהקרבן, כי מלבד כל היגיעות שהטריח מביא הקרבן בפעולות חיצוניות יש עוד את הנקודה הפנימית "צפונה" שצפונה בלבו והיא עצם הקרבן, ונקרא "צפונה", וזה יוכל להיות גם עתה.**

ופירוש "צפונה לפני ה'", להיות מקום הצפון שבאדם להשם יתברך ולא בגילוי על המצח, לפעמים יש לאדם התלהבות אבל הוא מוציא זאת בכוחות חיצוניים ולכן רואים אותה בעיקר על חיצוניותו שהוא מאיר וזורח, אבל העיקר הוא שהנקודה הפנימית שלו תהיה להשי"ת, והיא הנקודה שאינה נראית לחוץ, ובוודאי אין לנו השגה בצדיקים, שהיו צדיקים שראו עבודתם מבחוץ והיו שלא ראו עבודתם, מ"מ זהו עיקר עבודתינו, להאיר הנקודה הפנימית.

ובוודאי כי זה עיקר בחינת הקרבן "כי יקריב מכם", להיות כל האדם משועבד להשם יתברך, וזה עקידת יצחק, כמו שרואים אצל האדם עצמו שבוודאי אוהב את עצמו יותר מכל הברואים, בלי שום עבודה כלל, ועם כל זה אין אהבתו ניכרת מבחוץ מכיון שהיא בכל מהותו הפנימית ועצמותו ממש ובאופן זה צריכה להיות העבודה, וזה הדמיון לעקידת יצחק [שהיה הוא עצמו עקוד ובכחינה זו עבד את השי"ת בביטול גמור], ורק שהיה במעשה גם כן, שצוה השם יתברך להקריב במעשה ממש בהמה ועוף.

והנה בשבת אין מקריבין קרבן יחיד, ויש לומר גם כן הטעם לזה מפני כי בשבת אין צורך לבחינת המעשה, [שבשבת נפעלים כל הפעולות הרוחניות במחשבה בלבד, והראיה לכך היא] **שבשבת נאסר כל המלאכות, ולכך הרצון בלבד להיות מוסר נפשו להשם יתברך הוא הקרבן, רק בחול הענין על**

חשיבות
ההתלהבות
בפנימיות

עיקר הקרבן הוא
הפנימיות רק
שצריך להתלבש
במעשה

הטעם שבשבת
אין מקריבין
קרבנות

פר' ויקרא שפת אמת המבואר

ידי עשייה להיות נמשך ההארה גם במעשה לכך צריך קרבן במעשה גם כן כנ"ל. יה"ר שיתחדש מעשה הקרבנות ונעשה הכל רק לרצונו ית"ש בבנין בית המקדש בב"א.

הקב"ה דיבר למשה בדרגה שיוכלו להשיג לאחר הנפילה

שכתוב בשבילכם הוא נדבר עמי. באותו שביל והדרך שיוכל בני ישראל לקבל. והנה זה בעצמו ענין הקרבנות. כמו שאיתא במדרש אשרי תבחר ותקרב. בחירה בחינת משה בחירו. וכן היו מוכנים בני ישראל במתן תורה שנבחרו להיות חלק ה' עמו. והם עצמם התורה ממש. כדאיתא אורייתא וקוב"ה וישראל כולהו חד. אבל כאשר נפלנו ממדרגה זו צריכין להתקרבות על ידי הקרבנות. וזה מלה קיימא בעובדא.

ויקרא א' זעירא. דהנה משה רבינו ע"ה קיבל כל התורה בארבעים יום וארבעים לילה בשמים. אם כן למה נאמר לו פרשיות אלו באהל מועד למטה. רק שבני ישראל לא היו מוכנים לקבל התורה שנאמרה לו בשמים. שהיא בחינת אל"ף רבתא. וזה הלימוד היה בקטנות מול מדרגת משה רבינו ע"ה דלגביה מלתא זוטרתא הוא. וזהו שאמר וידבר כו' לאמר. שהיה זה לימוד לאמר לבני ישראל. וזהו

ויקרא א' זעירא האריכו בזה הרבה בזה"ק ובסה"ק לכאר פירושו. דהנה משה רבינו ע"ה קיבל כל התורה בארבעים יום וארבעים לילה בשמים ובוודאי בזמן זה היה יכול לפי דרגתו לקבל את כל התורה. אם כן למה נאמר לו פרשיות אלו באהל מועד למטה. רק שבני ישראל לא היו מוכנים לקבל התורה שנאמרה לו למשה בשמים כיון שבשמים נאמרה התורה "לו" לפי מדריגתו המרוממת. שהיא בחינת אל"ף רבתא והיא בחינת תורה שבאצילות שלמדתנו במה שהורדתה לעולם הבריאה [שהוא עולם השכל וההכנה]. וזה הלימוד היה בקטנות [רק] מול מדרגת משה רבינו ע"ה דלגביה מלתא זוטרתא הוא (עיי' ברכות לג:2).

וזהו שכתוב "וידבר כו' לאמר". שהיה זה לימוד לאמר לבני ישראל ז"ל רש"י ד"ה לאמור, צא ואמור להם דברי כבושי, בשבילכם הוא נדבר עמי, שכן מצינו שכל ל"ח שנה שהיו ישראל במדבר כמנודין מן המרגלים ואילך לא נתייחד הדבור עם משה שנאמר ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר אלי לאמר (דברים ב) אלי היה הדבור. וזהו שכתוב "בשבילכם הוא נדבר עמי", באותו שביל והדרך שיוכל בני ישראל לקבל משה רבינו שכל מציאותו היה כלל ישראל השפיל עצמו (זעך אראפ גילאזט) כדי שבני ישראל ג"כ יכלו לקבל התורה, נמצא שהוא קיבל הצינור והשביל שהרבה למטה ממדריגתו וזה הוא רק במדריגת "בני ישראל" לצורך בני ישראל.

[2] ואמר רבי חנינא הכל בידי שמים הוץ מיראת שמים, שנאמר ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה אטו יראת שמים מילתא זוטרתא היא, והא"ר חנינא משום ר' שמעון בן יוחי אין לו להקב"ה בבית גניזו אלא אוצר של יראת שמים, שנאמר יראת ה' היא אוצרו אין לגבי משה מילתא זוטרתא היא דאמר ר' חנינא משל לאדם שמבקשים ממנו כלי גדול ויש לו דומה עליו ככלי קטן, קטן ואין לו דומה עליו ככלי גדול.

והנה זה בעצמו ענין הקרבנות מלשון "קורבה" שעל ידי הקרבנות יהודי מתקרב להשי"ת אע"פ שנתרחק ממנו מקודם, וזהו על ידי ה"אשה ריח ניחוח לה", שעושה נחת רוח להשי"ת ומוציא את כל החטא והבהמיות שלו בנפש הבהמית של הבהמה ועל ידי זה הוא נטהר בצירוף ויודי ותשובה. **כמו שאיתא במדרש** (במדבר רבה ג, ב) **אֲשְׂרֵי תִבְחַר וְתִקְרַב** (תהילים ס"ה, ה)³. **בחירה בחינת משה בחירו שנבחר משום שהוא היה "בחור" ומיוחד מקרב ישראל במהותו ועצמותו**⁴.

וכן היו מוכנים בני ישראל במתן תורה שנבחרו להיות "חלק ה' עמו", כמו שאנו אומרים "אתה בחרתנו", (וידוע קו' הבעל התניא דבחירה שייך רק בשני דברים שוים, וא"כ אין שייך תיבת בחירה לבני ישראל לגבי האומות כיון שהם מרוממים בעצמותם מכל העמים, ותי' דאה"נ לגבי השי"ת שגדלותו וקדושתו הוא אין סוף, אין נ"מ בין גדול לקטן וכולם שוים לפניו), **והם עצמם התורה ממש** "הבוחר בתורה ובמשה עבדו ובנביאי האמת וצדק" וזו היא אותה בחירה עצמה של "כי בנו בחרת". **כדאיתא** (זוה"ק ח"ג ע"ג, א) **אורייתא וקוב"ה וישראל כולהו חד וז"ל** "תלת קטרין אתקטרין בקטורא דא, ישראל ואורייתא, ואורייתא וקוב"ה", ואיתא בסה"ק שהקשר השלישי הוא הקשר העצמי של ישראל והשי"ת שהוא נעלה יותר מהתורה, שלכן גם כשישראל חוטאים [ונפרדים מהתורה] הם יכולים לשוב בתשובה ולגלות את הקשר העצמי שלהם.

אבל כאשר נפלנו ממדרגה זו [שאנו נבחרים מצד עצמינו] **צריכין להתקרבות** [בכח וסיוע עליון] **על ידי הקרבנות**. וזה **"מלה קיימא בעובדא"**, היינו שיש מלה דקיימא בדבורא (דבר העומד על ידי דיבור) ויש לפעמים שצריך דוקא מלה דקיימא בעובדא על ידי מעשה, והיינו מעשה הקרבנות.

[ובמקום אחר האריך לבאר ענין זה שדרך הקרבנות היא השביל המיוחד לבני ישראל אע"פ שלא היה נצרך למשה רבינו, וז"ל (ויקרא תרמ"ט): בפסוק ויקרא כו' לאמר דרשו חז"ל בשבילכם הוא נדבר עמי, דכתיב ולא יכל משה לבוא, פרשנו כבר על ידי שהיה ענין המשכן והקרבות בחינת בעלי תשובה. ולכן בכל הני מילי דנתקשה משה רבינו ע"ה היה מצד שהיה בחינת צדיק גמור. ואלה התיקונים היו בבחינת בעלי תשובה כמאמר חז"ל במקום שבעלי תשובה עומדין כו'. וגם מחצית השקל שהיה לכפר על החטא. ורמזו חז"ל שהראה לו הקב"ה

[3] וז"ל המדרש הקרב את מטה בני לוי וגו', הה"ד אשרי תבחר ותקרב, אשרי מי שבחרו הקב"ה אע"פ שלא קירבו ואשרי איש שקרבו אע"פ שלא בחרו, ואיזה זה שבחרו זה אברהם שנאמר אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברהם, אבל לא קירבו אלא הוא קירב את עצמו, יעקב בחרו הקב"ה שנאמר (תהילים קל"ה) כי יעקב בחר לו קה וכן הוא אומר יעקב אשר בחרתיך, אבל לא קירבו אלא הוא קירב את עצמו שנאמר ויעקב איש תם יושב אהלים. משה בחרו שנאמר לולי משה בחירו אבל לא קירבו, אשריהם אלו שבחרם הקב"ה אע"פ שלא קירבם, בא וראה יתרו קירבו הקב"ה אבל לא בחרו, רחב הזונה קרבה אבל לא בחרה, אשריהם אלו שקירבן אע"פ שלא בחרן עב"ל. ונראה מזה שיש כאלו שהם נבחרים מצד עצמם, שהקב"ה בחרם אחרי שכבר השלימו את עצמם בעבודתם (ובנוגע למשה ראה בהערה הבאה שהיו מושלם מצד תולדתו), ויש כאלו שהיו צריכים התקרבות על ידי הקב"ה וממילא לא שייך בהם בחירה, דלא בחרם כפרי מוכן, אלא היה צריך הקב"ה לקרבם באתערותא דלעילא.

[4] וכנראה מלשון המדרש הנ"ל (מובא בהערה קודמת) שבאברהם ויעקב אבינו אמר שהקב"ה בחרם אבל לא קירבם שהם קירבו את עצמם, והיינו שהיו צריכים התקרבות, משא"כ במשה לא כתוב "אלא הוא קירב את עצמו", כי היה נבחר ועומד מבטן אמו כמו שנאמר "ותרא אותו כי טוב הוא".

מתחת כסא הכבוד כו' כמו שכתוב גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד. והיינו שהשם יתברך עוזר לבעלי תשובה שלא בהדרגה. ומשה רבינו היה כמו שכתוב עשה האלקים את האדם ישר כו'. אבל תיקון בעלי תשובה הוא אחר שביקשו חשבונות רבים והוא דרך אחר. וזהו שאמר בשבילכם הוא נדבר. שהוא שביל ודרך המיוחד לבעלי תשובה". עכ"ל.]

שלימות האדם שהוא בתחתונים הוא רק כאשר הוא מחובר לשורשו שלמעלה

בתחתונים האדם כלול משניהם. נשמתו שלמעלה יכולה לעמוד. אבל כשנשתלחה למטה היא רק חלק מן הנשמה והשרש נשאר למעלה. ובאמת זה עצמו ענין הקרבנות לקרב החלק שלמטה אל השורש. ולכן בשבת שיש הארת נשמה יתירה הוא הזמן להעיד על הבורא. שבת סהדותא איקרי. לפי שהוא יומא דנשמתין. ונקרא שלום שנדבק החלק בהשורש. ואז ברכו ה' מלאכיו.

במדרש ברכו ה' מלאכיו ולא כל מלאכיו, תחתונים שאינם יכולים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה כו'. דהנה כתיב ולא יכול משה לבוא כו' כי שכן עליו הענן כו'. והלא היה מ' יום ומ' לילה תוך הענן. אבל כתיב משה משה. ומשה שלמעלה היה תוך הענן. ולמטה הוא חלק ממשה שלמעלה. ולכן היה צריך קריאה מקודם משה משה לחבר משה שלמטה למשה שלמעלה. וב' אלו הבחינות עליונים

במדרש (ויקרא רבה א, א) ויקרא אל משה רבי תנחום בר חנילאי פתח **בְּרָכוּ ה' מְלָאכְיוּ גְבַרְי כַּח עֲשִׂי דְכָרוּ** במה הכתוב מדבר אם בעליונים הכתוב מדבר והלא כבר נאמר ברכו ה' כל צבאיו, הא אינו מדבר אלא בתחתונים, עליונים על ידי שהם יכולים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה נאמר ברכו ה' כל צבאיו, אבל תחתונים על ידי שאינם יכולין לעמוד בתפקידיו של הקב"ה לכך נאמר ברכו ה' מלאכיו ולא כל מלאכיו. **תחתונים שאינם יכולים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה כו'.**

דהנה כתיב (שמות מ, לה) **וְלֹא יָכֹל מֹשֶׁה לָּבוֹא כּו'** אֶל אֱהָל מוֹעֵד **כִּי שָׁכַן עָלָיו הָעֲנָן** וכבוד ה' מלא אֶת הַמִּשְׁכָּן **כו'".** והלא היה מ' יום ומ' לילה תוך הענן ואיך יתכן שלא יכול היה ליכנס מפני הענן. **אבל כתיב משה משה** ואיתא בזוה"ק (שמות נ"ט ע"ב) וכן איתא בתוספתא, בטעם הדבר, שמשה שלמטה מחובר למשה שלמעלה וכן הוא במה שאמר אברהם אברהם. **ומשה שלמעלה היה תוך הענן.** ומשה שלמטה הוא חלק ממשה שלמעלה ולכן נקרא משה רבינו "איש האלקים" כדאיתא במדרש (דברים רבה פי"א פסקה ד) מהו איש האלקים א"ר אבין מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלקים ע"כ, והוא מציאות אחת של "איש-אלקים" כי הרי הכל מציאות אחת. **ולכן היה צריך קריאה מקודם משה משה לחבר משה שלמטה למשה שלמעלה.**

וב' אלו הבחינות עליונים ותחתונים, האדם כלול משניהם. נשמתו שלמעלה יכולה לעמוד. אבל כשנשתלחה למטה היא רק חלק מן הנשמה והשרש נשאר למעלה האדם יש לו שני חלקי נשמה, האחד הוא חלק הנשמה המלוכש בגוף, והשני הוא חלק הנשמה הבלתי מלוכש בגוף, ואיתא בספה"ק שאין הכוונה שחלק הנשמה שאינו מלוכש בגוף נמצא למעלה בשמים, שהרי בכללות המושג של "למעלה" ו"למטה" אינו כלל במושגים שלנו, שהרי "לית אתר פנוי מיניה" ואף בבחינת כבודו הרי "מלוא כל הארץ כבודו", אלא הכוונה הוא שיש חלק נשמה שמלוכש בגוף ומצומצם לפי ערך הגוף וחלק זה מכונה "חלק הנשמה שלמטה"

[והיינו למטה בדרגה רוחנית ולא בבחינת מקום גשמי], ויש חלק הנשמה שלמעלה והוא החלק שאינו מלוכש ומצומצם בגוף⁵.

ובאמת זה עצמו ענין הקרבנות, לקרב החלק שלמטה אל השורש המתנה שנתן לנו השי"ת בקרבנות והיא לקרב את הכוחות והחושים להשי"ת הוא קירוב החלק שלמטה אל השורש, כי על ידי שאנו נטהרים מעוונותינו והנפש הבהמית עוברת מהאדם ונכנסת לבהמה, עי"ז נתברר למפרע שמעולם לא היתה מחיצה המבדלת ועל ידי זה נתקרב החלק שלמטה אל השורש.

ולכן בשבת שיש הארת נשמה יתירה כדאי תא בביצה (ט"ז). מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה כו' ומסיק שם שהיא הנשמה יתירה היורדת לאדם מדי ערב שבת וניטלת ממנו במוצאי שבת, ו"יתירה" היינו שהיא למעלה מהתלבשות בגוף, על כן הוא הזמן להעיד על הבורא. **שבת סהדותא איקרי. לפי שהוא יומא דנשמתין** והנשמה יכולה להעיד עדות גמורה לפי שהיא רואה ומשגת את הבורא ית"ש. **ונקרא שלום** מלשון "שלימות" כיון **שנדבק החלק בהשורש. ואז ברכו ה' מלאכיו** [היינו שגם ה"תחתונים" החלק שלמטה נכונים לעמוד בתפקידיו של הקב"ה כיון שהוא מקושר למעלה לשורשו בעליונים, בחלק הנשמה שלמעלה].

[5] בהסבר הענין ראה מה שכתב בעל האלשיך (פרשת בראשית) וז"ל, אמנם למה כי אור רוחניות שמתחת כנפי השכינה בהתאצל ממקורה להתלבש באדם, אז לא תפרד ממקורה פירוד עצמי כהפרד דבר גשמי חלק מהכל, כנוטל קיתון של מים מהים או עפר מן האדמה שיפרד החלק מהכל לגמרי, אך הדבר הרוחני מתפשט ומשתלשל ולא מתפרד, כי הדבר הרוחני לא יעתק ממקורה, כאשר בענין המלאכים כי הלא הלכו המלאכים סדומה, גבריאלי הפוך את סדום ורפאל להציל את לוט ונתעכבו שמה לילה ויום, ולדעת מדרש רבה לא עלו למחיצתם עד קל"א שנה שנתאכסן יעקב בהר המוריה ועלו בשבילו, וכן בזמן חזקיהו בליל פסח שבא גבריאלי ויך במחנה אשור כל הלילה, וכן בבואו להציל את חנניה וחבריו וכן בכל עת אשר ישתלח כל מלאך מהם למטה לארץ היתכן וחסרון רגלי המרכבה העליונה בימים ההם, והנה מיכאל וגבריאלי ורפאל הן הם רגלי המרכבה ראשי המחנות וחלילה להאמין בדבר הזה, ומה גם קל"ח שנה, אך אמנם מציאותם ועיקרן נשאר והתפשטותו הוא הבא בלבד וההיקש בזה באליהו אשר נמצא בכל ברית מילה הנעשה בישראל, ומה יעשה והוא עם מפוזר ומפורד ובעת אחת ימולו רבים אלה במזרח העולם ואלה במערבו, אך בזה יתכן כי הדבר הרוחני מתרבה ולא נקצץ חלילה וק"ו גבי שכינה, ועל כן בהשתלח פה נשמת כל חי מבני ישראל לא ינתק ויפרד ממקורה, כי הלא שורש הנפש עודנו עומד במקורה דבק תחת כנפי השכינה והתפשטות הוא הבא ונכנס, וההקש ברוח ונשמה כי עודם באדם לא יבצר מהם דבקות עם מקורם, ואלו יצוייר ימצא איש אשר לא יחטא או שאמר העותו יתקן את אשר עותו בעצם לא יפסק חוט קדושת נפשו ממקורה הדבק בשכינה, ובדבר הזה מרכבה אל השכינה יתייחס הצדיק למה שהאדם מרכבה אל הנפש והיא אל הרוח והיא אל הנשמה, וכל א' משלשתן אל מקורה ומקורה דבקות עצמי אל השכינה, נמצא שעל ידי ההשתלשלות וההתקשרות ההוא בלי פירוד יהיה מרכבה האדם אל השכינה.

עבודת האדם הוא להשלים את הנפש ולהגבירה על הגוף

על הגוף. ועל ידי החטא להיפוך שליט הגוף על הנפש. וזה נפש כי תחטא לשון חסרון. שעל כל פנים צריך האדם להיות בינוני. זה וזה שופטן. ולא שיגבר הגוף על הנפש שזה מדת הרשעים. בחייהם קרוין מתים. שאין הנפש שליט לחיות את הגוף. אבל הצדיקים משליטין הנפש על הגוף. ואז גם הגוף בכלל החיים. ובשבת קודש מאיר הנשמה יתירה. וזה היפוך נפש כי תחטא. אדרבה הנפש מתחזק בשלימות.

נפש כי תחטא, ובמדרש וגם הנפש לא תמלא לפי שהיא מלמעלה משל לעירוני שנטל בת מלכים כו'. כי הנפש יש בה כמה מדריגות כדאיתא זכה נטל נפש. זכה יתיר יהבין ליה רוחא. יהבין ליה נשמתא עיין שם בזוהר אמור, ולעולם אין לזה שיעור שהנשמה חלק אלקות. ולעולם הנפש לא תמלא. אבל כפי עבודת האדם זוכה להאיר הנפש ולהשלימה. ועל זה ניתן המצוות כמו שכתוב אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, להמשיך חיות הנשמה אל הגוף ולהגביר הנפש

בפסוק נפש כי תחטא, ובמדרש וגם הנפש לא תמלא (קהלת ז), לפי שהנפש יודעת שכל מה שהיא עמלה לעצמה היא עמלה, לפיכך אינה שביעה למצוות ומעשים טובים, **משל לעירוני שנטל בת מלכים**, אע"פ שמאכילה כל מעדני עולם אינו יוצא ידי חובתו **לפי שהיא מלמעלה כו'** עכ"ל המדרש. **כי הנפש יש בה כמה מדריגות כדאיתא** (זוה"ק ח"ג צ"א): **זכה נטל נפש. זכה יתיר יהבין ליה רוחא.** זכה יתיר יהבין ליה **נשמתא עיין שם בזוהר אמור**⁶, **ולעולם אין לזה שיעור, שהנשמה חלק אלקות. ולעולם הנפש לא תמלא** כי כמו שאלוקות אין לו שיעור כך לנשמה כביכול אין שיעור לעליות שיכולה לעלות.

הנפש אינה שבעה לעולם ותמיד משתוקקת לעוד אלקות ויכול להגביה למדריגות עד אין סוף

אבל כפי עבודת האדם זוכה להאיר הנפש ולהשלימה. ועל זה ניתן המצוות כמו שכתוב (ויקרא יח, ה) **אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֹתָם הָאָדָם וְחַי בָּהֶם, להמשיך חיות הנשמה אל הגוף ולהגביר הנפש על הגוף, ולכאורה קשה הא לכאורה היה צריך ללכת מדרגה לדרגה, קודם כל להמשיך הנפש ולהגבירה על הגוף ואח"כ להמשיך חיות הנשמה אל הגוף, והתירוץ הוא, דענין המצוות הוא באופן זה של המשכה על ידי העשייה, "אשר יעשה אותם האדם" שהמצוות ממשיכות חיות אלוקות בתוך עולם העשייה, וממילא "וחי בהם" מכח חיות הנשמה לגוף על ידי פועל המצוות.**

האדם זוכה להשלים ולהגביה נפשו על ידי עשיית המצוות

[6] תא חזי, בר נש כד יליד יהבינן ליה נפשא מסטרא דבעירא, מסטרא דדחיי מסטרא דאיקרי אופני הקודש, (דהיינו מעולם העשייה), זכה יתיר יהבין ליה רוחא, מסטרא דחיות הקודש (דהיינו מעולם היצירה) זכה יתיר יהבין ליה נשמתא מסטרא דכרסייא (דהיינו מעולם הבריאה), ותלת אילין אינון אמה עבד ושפחה דברתא דמלכא (היינו שהכל הוא ממלכות) ועיי"ש שהאריך באין סוף מדריגות שיש לנפש האדם.

ועל ידי החטא להיפוך שליט הגוף על הנפש. וזה "נפש כי תחטא" לשון חסרון. שעל כל פנים צריך האדם להיות בינוני. זה וזה שופטן [היינו שהנשמה אינה גוברת על הגוף מ"מ גם להיפך אינו, וממילא יכול לנצח הצד הטוב כמבואר בספר ליקוטי אמרים פי"ג, עי' בהערה⁷]. ואז הנפש אע"פ שאינה מתמלאת ומתחזקת, מכל מקום אינה נחסרת] ולא שיגבר הגוף על הנפש שזה מדת הרשעים. בחייהם קרוין מתים. שאין הנפש שליט לחיות את הגוף. אבל הצדיקים משליטין הנפש על הגוף. ואז גם הגוף בכלל החיים. ובשבת קודש מאיר הנשמה יתירה.

וזה היפוך נפש כי תחטא. אדרבה הנפש מתחזק בשלימות אמן כן יהי רצון שנזכה להגביר את הנשמה אל הגוף, והגוף יהיה "נשמה דיק" ויהיה בחי' לעתיד לבוא ש[אדרבה] הנשמה ניזונת מן הגוף, אמן ואמן.

---

[7] ראה לשון בעל התניא זי"ע (פי"ג): ובזה יובן לשון מאמרז"ל בינונים זה וזה שופטן [פי' יצר טוב ויצר הרע] דכתיב כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו, ולא אמרו זה וזה מושלים ח"ו כי כשיש איזו שליטה וממשלה ליצר הרע בעיר קטנה אפי' לפי שעה קלה נקרא רשע באותה שעה, אלא היצה"ר אינו רק עד"מ כמו שופט ודיין האומר דעתו במשפט ואעפ"כ יכול להיות שלא יהיה פסק הלכה כך למעשה, מפני שיש עוד שופט ודיין החולק עליו וצריך להכריע ביניהם והלכה כדברי המכריע, כך היצה"ר אומר דעתו בחלל השמאלי שבלב ומהלב עולה למוח להרהר בו ומיד חולק עליו השופט השני שהוא הנפש האלהית שבמוח המתפשט בחלל הימני שבלב מקום משכן היצר טוב והלכה כדברי המכריע הוא הקב"ה העוזרו להיצר טוב, כמאמר רז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו, והעזר היא ההארה שמאיר אור ה' על נפש האלהית להיות לה יתרון ושליטה על סכלות הכסיל ויצה"ר כיתרון האור מן החושך כנ"ל.

